అత్తగారూ - కూర్మావతారం

భానుమతీ రామకృష్ణ

అప్పుడే వచ్చిన పోస్టు ఒక్కొక్క కవరూ చించి చూస్తున్న నన్ను మా అత్తగారడిగారు "నాగపూరు నుంచి వేంకటేశం గాడి వుత్తరం ఏమైనా వచ్చిందంటే? పరీక్షలవుతూనే వస్తానన్నాడు, రమ్మని మనం వ్రాసికూడా నాలుగు రోజు లయింది. ఆ పిఠాపురం వాండ్లు పిల్లను చూడ్డానికి రమ్మన మని నిన్నకూడా వుత్తరం వ్రాసినట్లున్నారు. పరీక్ష లయ్యాకకూడా వాడి కక్కడేం పనీంట!" అంటూ నన్ను నిలదీశారు. వేంకటేశం మా అత్తగారి అక్క మనవడు. కాని చిన్నప్పుడే తండ్రి పోయినందువల్ల గుండె జబ్బుతోనూ, బ్లడ్ ప్రెషర్‌తోనూ బాధపడే తల్లితోసహా పల్లె విడిచి చదువుకోసం పట్నంవచ్చి మా యింట్లోనే వుంటూ మా అత్తగారికి అభిమానపాత్రు డయాడు. M. A. చదవడానికి పట్నంలో Seat దొరక్క Nagpur వెళ్ళి Final-year పరీక్షలు వ్రాసి వస్తున్నాడంటే అదంతా తన ప్రతిభే అని మురిసిపోయారు మా అత్తగారు. వేంకటేశం పెండ్లి మా అత్తగారి ఆధ్వర్యంలోనే నడిపించా లని జబ్బుతో మంచంలోవుండే వేంకటేశం తల్లి తీర్మానించింది. వేంకటేశానికి వచ్చిన సంబంధాలలో మా అత్తగారికి ఏదినచ్చితే అదే చేయాలని ఆమె సంకల్పం. వచ్చిన సంబంధాలన్నిటిలోనూ పిఠాపురంవాండ్ల పిల్ల సంబంధమే నచ్చింది మా అత్తగారికి, ఆ పిల్ల తల్లి దండ్రులు మా అత్తగారి పుట్టింటి వైపువాండ్లు. ఆ పిల్లను చూట్టానికే వేంకటేశాన్ని పరీక్ష లయినవెంటనే బయలుదేరి రమ్మని వుత్తరం వ్రాశారు. దానికి వేంకటేశం తనకు వుద్యోగం దొరికిందాకా వివాహప్రయత్నాలు చేయవద్దని జవాబు రాశాడు.

"టట్ ! అదంతా వీల్లేదు. వుద్యోగంపాటికి వుద్యోగం, పెళ్ళిపాటికి పెళ్ళి ! మా కాలంలో వుద్యోగం కోసం మగవాళ్ళు పెళ్ళిళ్ళు మానేశారా ! నా కిద్దరు పిల్లలు పుట్టాకనేగా మావారి కుద్యోగం వచ్చింది ! అదీ మా నాన్నగారి సిఫారసుమీదే దొరికింది. అట్టాగే రేపు నీకు పిల్లనిచ్చేవాడే వుద్యోగం చూసిపెడ్తాడు. ఎవరికోసం ? నారు పోసినవాడు నీరు పోయడాఏమిటి ? పిచ్చి పిచ్చి వేషా లెయ్యక పిల్లను చూట్టాని కెప్పు డొచ్చేది వుత్తరం వ్రాయి. నీ రోగిష్టి తల్లికి వుపచారం చేయటానికైనా నీవు వెంటనే పెళ్ళి చేసుకోక తప్పదు !" అని గట్టిగా చీవాట్లేస్తూ వేంకటేశానికి మా అత్తగారు వుత్తరం వ్రాసికూడ నాలుగురోజు లయింది. ఆవి డడిగినట్లే పెండ్లి పత్రికలమధ్య వేంకటేశం వ్రాసిన కవరు కనిపించింది. మాట్లాడకుండా కవరు ఆమె చేతి కిచ్చాను.

"నాచేతి కిస్తావేంటీ ! వాడు ఇంగ్లీషులో వ్రాసే వుత్తరం

నె నెట్లా చదివేది? నీవే చదివి, ఏం రాశాడో చెప్పు చాలు!" అన్నారు. ఆ మాట అనిపించుకొని చదవడం మంచి దని నా తిప్పలు.

ఎప్పుడూ యింగ్లీషులో మావారి పేరుతో వ్రాస్తూండే వేంకటేశం వుత్తరం యీ సారి తెలుగు అక్షరాలతో వింతగా కనుపించింది.

"గంభారధీ అమ్మమ్మ గారికి, మల అమ్మకు నమస్కారములు" ఫక్కున నవ్వారు మా అత్తగారు.

"ఓరీ అప్రాచ్యుడా! గంభారధీ అమ్మమ్మ ఏమిటీ! మాల అమ్మ ఏమిట్రా? గంగాభాగీరథీ సమానురాలు, మహాలక్ష్మీ సమానురాలుకు వచ్చిన తిప్పలా? సమానురాలను సంతకు పంపాడే! వీడి తెలుగింకా బాగుపడ్లే దన్నమాట! సరే ముందుకు చదువు" అన్నారు.

"ఇచ్చట నా శరీరం బాగుంది. అచ్చట మీ శరీరాలు మరశ్రీ మామగారి శరీరం బాగుండాలి."

మళ్ళీ విరగబడి నవ్వారు మా అత్తగారు. "మరశ్రీ మామగారేమిటీ. ఈ శరీరా లేమిటీ! ఆరోగ్యాన్ని అడవులు పట్టించాడే!"

"నా పరీక్ష లయిపోయాయి. ఈ వారంలో అక్కడకు వస్తాను. అమ్మమ్మకూడా వస్తేనే పిల్ల చూపులకు వెళ్తాను."

పక్కున నవ్వారు మళ్ళీ మా అత్తగారు.

'పిల్లచూపు లేమిటీ' పెండ్లి చూపులుకదూ! పైగా నన్ను రమ్మంటా డేమిటి కూడా! యింకా ఏం రాశా డేమిటి!" అన్నారు.

"చిరంజీవి అత్తగారికి నమస్కారములు. అల్లుడిని అడిగాననుడు. పిల్లను నేను చూసి, నేనూ పిల్లా సంప్రదించుకొన్న తర్వాతనే పెళ్ళి...పిల్లమనసు నాకూ, నా మనసు పిల్లకూ..."

ఇక చదవడం నావల్ల కాలేదు. ఆమెచేతి కిచ్చేశాను. మా అత్తగారూ మూతికి కొంగు అడ్డుంచుకొని నవ్వారు కాసేపు. వేంకటేశం వూరునించి వస్తూనే తిథి, వారం, నక్షత్రం, తారాబలం, చంద్రబలం, రాహుకాలం, వర్జ్యం, గుళిక, యమగండం, యోగం అన్నీ స్వయంగాపంచాంగంలో చూసి మర్నాడే బాగుందని తీర్మానించారు మా అత్తగారు. తనొక్కడే వెళ్ళ నన్నాడు వేంకటేశం. వేంకటేశం తల్లి కూడమా అత్తగారినేకూడా వెళ్ళమనిపట్టుబట్టింది. విధిలేకమా అత్తగారే వేంకటేశంతో పెండ్లిచూపులకు వెళ్ళటానికినిశ్చయించుకొన్నారు, బయల్దేరేముందు "శకునం విషయంలో చాలాజాగ్రత్తగావుండాలేవ్" అంటూ నన్ను హెచ్చరించారు మా అత్తగారు. ఇంట్లో పనిచేసే విధవావిడ ఆ సమయానికి సరిగా ఎదురు రాకుండా చూడాల్సిన బాధ్యత నామీ దుంచారు. అంతేకాకుండా "పక్కింటి పార్వతమ్మగార్ని నేను రమ్మన్నా నని కబురు పెట్టవే! మేం బయల్దేరే సమయానికి ఎదురొచ్చినట్టూ వుంటుంది, నే వెళ్ళొస్తా నని చెప్పినట్టూ అవుతుంది — పండులాంటి ముత్తైదు!" అన్నారు. సరిగ్గా మా అత్తగారు బయల్దేరే సమయానికి పార్వతమ్మగారికి కబురుపెట్టాను. మా అత్తగారు అర్జంటుగా రమ్మంటున్నారని — పార్వతమ్మ శకునంకోసం మా అత్తగారు వేంకటేశాన్ని హడావిడిపెట్టి కారులో కూచోబెట్టారు. అందరికీ వెళ్ళొస్తానని చెప్పారు. పిల్లనుచూసి అన్ని వివరాలు వెంటనే జాబు వ్రాస్తానని చెప్పారు. కారు బయలుదేరి గేటుదాకా వెళ్ళింది. పార్వతమ్మకోసం తొంగిచూశారు మా అత్తగారు — మంచి పట్టెనామాలతో చేతిలో కూరల సంచీతోసహా మా వంటాచార్యులు ఎదురయ్యాడు. ఆ సమయంలో మా అత్తగారి అవస్థ ఎలావుందో తెలియలేదు కాని కారు మాత్రం తక్షణం వెనక్కు తిప్పిస్తా రనుకున్నాను. కాని ఆచార్ల వెనకనే పార్వతమ్మగారు కూడాఎదురయ్యారు. ఆచార్లు పిల్లిలాగా మా అత్తగారి ఎదుట బడకుండా జారుకున్నాడు — కారు నిలిపి పార్వతమ్మతో వెళ్ళొస్తా నని చెప్పి "కాస్త ముందు రాకపోయావా!" అంటూ సణిగారు మా అత్తగారు. ఇంక తను మరీ శకునంకోసం చూస్తూవుంటే వేంకటేశం బుద్ధి మారుతుందేమో నని స్టేషన్‌కు వెళ్ళారేకాని లేకపోతే తక్షణం కారు దిగి కాళ్ళు కడుక్కొని ఆరోజుకు ప్రయాణం మానేసేవారే!

మా అత్తగారి వుత్తరంకోసం ఎదురుచూశాం. మూడోరోజు వచ్చింది మా అత్తగారి స్వహస్తాలతో వ్రాసినవుత్తరం "చి॥ సౌ॥ కుమార్తెను, చి॥ సౌ॥ కోడలిని ఆశీర్వదించి ఉ॥ త॥ మన వాండ్లింటోనే దిగాము. నన్నుచూసి వాండ్లందరికీ ప్రాణాలు లేచొచ్చాయి. నిన్ననే పిల్లను చూసివచ్చాము. పిల్లావాండ్ల యిల్లు కాస్త ఫాషన్‌గానే వుంది బయటనుంచి. తీరా లోపల కెళ్ళి చూస్తే యిల్లు శుభ్రంగా లేదర్రా — ఎక్కడవస్తువు లక్కడే పడివున్నాయి. యిల్లంతా చూశాక యిల్లాలిని చూశాను ఆ యిల్లాలు కదిలేస్థితిలో లేదుపాపం! అంటే జబ్బుకాదు, ఓ పెద్ద పీపాకిమల్లే పైనుంచి క్రిందికి ఒకేలావు. ఆవిడ యింటిపనులు ఎన్నడూ చేసినట్లులేదు. యింటి యజమానే ఎదురొచ్చి మమ్మల్ని లోపలకి పిల్చుకెళ్ళి

కూచోబెట్టి చాలామర్యాద చేశాడు. కాని ఆయన అవస్థకూడా అదే! గంట కొకఅడుగువేస్తూ అతినిదానంగా నడుస్తాడు. వల్లమాలినపొట్ట, పైగా పొట్టి. మన వంటింటి దగ్గ రుండే పెద్దగంగాళంలా వున్నాడు పాపం. వీ రిద్దరినీ చూసి నాకు కాస్త గాభరా కలిగింది. పిచ్చాపాటి మాట్లాడినతర్వాత పిల్ల లెందరని అడిగాను. 'ఒక్క కుమారుడు, ఒక్క కుమార్తె' అని పిల్లవాడు పక్క రూములో వుంటే పిలిచాడు తండ్రి. ఒక గున్నఏనుగులా గున్నాడు పిల్లవాడు. అతన్నిచూసి వేంకటేశం నా వైపు చూసి గుడ్లు తేలవేశాడు—'మా అమ్మాయి' అంటూ వాళ్ళమ్మ మరోలావుపాటి శరీరాన్ని యింకో గదిలోంచి లాక్కొచ్చింది. పిల్లను తీసుకొచ్చి ఎదురుగా చాపమీద కూర్చోపెట్టారు. సోఫాలో కూర్చున్న వేంకటేశం కెవ్వున కేకవేసి ఎగిరి అవతల పడ్డాడు. అంతా ఒక్కసారి కంగారు పడిపోయారు — పిల్లను చూసి యిట్టా జడుసుకున్నా డేమబ్బా అని. ముచ్చెమటలు పోసి భయంతోవణుకుతున్న వేంకటేశం దగ్గిరకెళ్ళి "ఏమైందిరా?" అన్నాను రహస్యంగా — సోఫా క్రింద చూపించాడు — నా కేమీ కనుపించలా! వాళ్ళంతా ఒక్కసారి ఘొల్లున నవ్వారు. దగ్గరకు వెళ్ళి చూశాను. పిల్ల ముద్దుగా పెంచుతున్న మెట్టతాబేలట మెల్లగా వచ్చి వేంకటేశం వేలి బొటనవేలు కసిక్కన కొరికింది. అసలే మనవాడికి పాకే జంతువు లంటే వల్లమాలిన భయమూ, చీదర — పైగా ఎప్పుడూ దాని నివాసము ఆ సోఫాలోనేనట. మనవాడు కూచోడం దానికి సరిపోలేదు కామోసు. అదింకా పిల్లతాబేలేనట. పెద్దదయితే పిల్ల తల్లంత అయ్యేట్టుంది దాని వాలకం చూస్తే. తాబేళ్ళు బావుల్లో వుంటం చూశాం కాని, యిట్టా యిళ్ళల్లో పెంచుకోవడం ఎప్పుడూ నే చూళ్ళా! వేంకటేశాన్ని వుయ్యాల బల్లమీద కాళ్ళు పైకి పెట్టుకొని కూచోమన్నాను.

"అయ్యో! అదేం చేయదండీ. అదంటే అమ్మాయికి ప్రాణం — అమ్మాయన్నా దానికీ అంతే — అమ్మాయిని వదిలి అది ఒక్క క్షణం వుండదు — అమ్మాయి ఎలా చెపితే అలా వింటుంది. అది ఏ భాషలో మాట్లాడినా దానికిట్టే అర్థమౌతుంది — మీకు కొత్త గనుక అలావుంది—పిలువమ్మా దాన్ని," అంది కూతురుతో ముద్దుగా. పిల్ల దాన్ని కూనలమ్మా అంటూ పిలిచింది. గునగున పాకుతూ పిల్ల వేపు వెళ్లి. కొద్దిసేపయాక పిల్ల పాడటం మొదలెట్టింది. వెనకనించి నా గోచీ ఎవరో లాగినట్లయింది. వులిక్కిపడి తిరిగిచూస్తే ఆ తాబేలే. నా గోచీ పట్టుకుంది. ఒళ్ళు జలదరించింది. ఏమిటీ పీడ అని మనసులోనే అనుకొని మర్యాదకు పైకి నవ్వుతూ మళ్ళీ గోచీ పెట్టుకోబోయాను. వేళ్ళు కొరికింది. విదిలించుకొని అవతలకు జరిగాను. నా అవస్థ చూస్తూ కూడా కదలక మెదలక రోలులాగా కూచుంది పిల్ల తల్లి. పాపం పొట్టతో కదలలేని ఆ తండ్రే తాబేలును మరోగదిలో వేసి తలుపువేసి వచ్చాడు. ఈ గొడవలో పిల్ల ఏం పాడిందోకూడా సరిగా వినలేదు. ఏదో బాగానే పాడింది మొత్తానికి— కాని నుడుగు నుడుక్కీ ఆయాస పడిపోయింది పాపం. పొట్లం లాంటి పిల్ల. వాళ్ళమ్మా నాన్నా అన్నదమ్ముడూ అంతా గుమ్మటాల్లా వున్నారాయె. అదేం చేస్తుందీ. ఇంతకీ ఒక్కగా నొక్క పిల్ల అయినందువల్ల గారాబంగా పెంచారు. పెరిగింది. శరీరం దేవు

డిచ్చేది. వద్దంటే పోతుందా ! మనవాడేమో పిల్ల లావు తల్లి లావు, తండ్రి లావు — ఆ కుటుంబమే లావు నా కొద్దొంటున్నాడు. వాడి భయం, పెళ్ళికాకముందే యింతలావయితే పెళ్ళయాక వాళ్ళ తల్లి సైజుకు వస్తుందేమో నని. వీడి చాదస్తం మరీ మితిమీరిపోయింది. వీడే పెళ్ళికూతురుకంటే అన్యాయంగా తలవంచుకొని కూచున్నాడు. వీడు పిల్లను చూడలేదు...పిల్లే వీడిని చూసింది...ఆ తాబేలు దెబ్బతో వాడికి మతిపోంది. పిల్లపాట వినడం మానేసి ఆ మెట్ట తాబేలు మళ్ళీ ఎక్కడ కొరుకుతుందో అని వాడి చూపంతా చుట్టు పక్కల తిరుగుతున్న తాబేలుమీదనే వుండింది. పోనీ మళ్ళీ చూస్తావురా అన్నాను మర్నాడు తీసికెళ్దా మని. రానన్నాడు. వళ్ళుకూడ కాస్త వెచ్చచేసింది. దడుపుజ్వరం అనుకొంటాను. ఈ వూరిలో దడుపుమంత్రం చెప్పి యంత్రం వేసే సాయిబు వున్నాట్ట. వేయిద్దామను కొంటున్నాను ఈ రోజు. మనవాడు కాస్త మకారు చేస్తున్నాడు పిల్ల విషయంలో. కాని పిల్లది నిక్షేపంలాంటి వంశం. బాగా డబ్బున్నవాండ్లు. అన్ని మర్యాదలు చేయగలరు. పిల్లకూడ తెల్లగా లక్షణంగా వున్నది—లావుతప్ప. పిల్ల మనింటికి వస్తూనే పనిమనిషిని తీసేస్తే సరి బుస్సున తగ్గిపోతుంది. ఆ సంగతి నేను చూసుకొంటాను. వీలయితే ముహూర్తం నిశ్చయించుకొనే వస్తాను. మిగతా విషయా లన్నీ సమక్షంలో —

ఇంతే, ఆశీర్వచనములు —

రెండ్రోజుల తర్వాత మా అత్తగారూ, వేంకటేశం బండిదిగారు. వేంకటేశం లంఖణాలు చేసినవాడివలె కళ్ళు ముఖం లోతుకు పీక్కుపోయి కారుదిగి కాళ్ళీడ్చుకుంటూ లోపలకు వచ్చాడు. హడావిడిగా కారుదిగి వస్తున్న మా అత్తగారి కెదురెళ్ళానునవ్వుతూ. వేంకటేశానికి కాస్త దిష్టితీయాలి — టెంకాయ కర్పూరం తెమ్మన్నారు. తెచ్చిచ్చాను. దిష్టి తీశారు వేంకటేశానికి—

లోపలికొచ్చి అన్నివివరాలు వేంకటేశం తల్లితో చెప్పి అన్నీ అనుకున్నట్లు ముహూర్తంనిశ్చయించుకొచ్చామని చెప్పారు. అదీ 15 రోజుల వ్యవధిలోనే నిశ్చయించుకొచ్చారు. పెళ్ళి పిల్ల వూరిలోనేకనుక అన్ని ఏర్పాట్లు వాండ్లవే కనుక మన కొట్టే శ్రమ, ఖర్చులేకుండా అన్నీ మాట్లాడుకొని వచ్చేశా నన్నారు.

"అన్నట్టు మన ఆవు దూడను వేసిందంటే ! నేను వెళ్ళేముందు నేడో రేపో వేస్తుం దన్నాడే మన మీసాలనాయుడు." అని అడిగారు మా అత్తగారు.

"ఇంకాలేదు. రోజూ అట్టాగే అంటున్నాడు" అన్నాను.

"మనం పెళ్ళికి తర్లివెళ్ళేలోగా వేస్తే బావుంటుంది. ఎన్నో సార్లుగా ఆవుదూడను వేసేటప్పుడు దానిచుట్టూ తిరిగి ప్రదక్షిణం చేయా లని అనుకొంటున్నా. ఆవు యీనేటప్పుడు ముమ్మారు ప్రదక్షిణం చేస్తే భూప్రదక్షిణం చేసినంతపుణ్యం. యిప్పటికి రెండు సార్లుగా అది అర్ధరాత్రి దూడను వేసెయ్యడమూ, నేను వూర్లో

లేకుండా పోవడమూ జరిగింది. ఈ సారయినా ప్రాప్తముందేమో చూస్తాను." అంటూండగానే —

"పెద్దమ్మగారూ, వచ్చారా! ఆవు యీ గంటలోనో ఆగంటలోనో యేస్తది!"

"ఏమిట్రా! పేణ్ణా! దూణ్ణా!"

నాయుడు సిగ్గుపడిపోతూ "దూణ్ణే పెద్దమ్మగారూ!" అన్నాడు.

"సరే! ఈ సారయినా దగ్గరుండి సమయానికి నన్ను పిలు. ప్రదక్షిణ చేయాలి" అంటూ మా అత్తగారు స్నానాని కెళ్ళారు.

ఆవి డటు వెళ్తూనే—గొడ్లకొట్టంలోంచి—'ఓ పెద్దమ్మగారోయి! ఓ పెద్దమ్మగారోయి!' అంటూ కేకేశాడు మీసాలనాయుడు—ఏమిటో నని పరిగెత్తాను. మీసాలనాయుడు సంతోషపడిపోతూ :— "మీకాడ చెప్పానా! ఇదిగో! నెప్పులు పడతావుంది! కాస్సేపట్లో ఏస్తది దూణ్ణి! పెద్దమ్మగా రేడుండారమ్మా! అదేదో సెయ్యా లన్నారే ఆవుకాడ!..."

"ఆ! భూప్రదక్షిణం కాబోలు. సరే పిలుస్తా నుండు" అంటూ బయటనుండే స్నానం చేస్తున్న మా అత్తగారితో —

"అత్తా" ఆవు దూడ నేస్తోంది. మీతో చెప్ప మన్నాడు మీసాల నాయుడు" అని గట్టిగా అరచి చెప్పాను.

"ఇదిగో, వచ్చేశాను. కాస్త ఆగమను"అన్నారు మా అత్తగారు లోపలే హడావిడి పడిపోతూ! బయటి కొస్తూనే "పిల్లను చూసొచ్చిన వేళ మంచిదేనే! మంగళకరంగా ఆవు ఈ రోజే దూడను వేస్తోంది. త్వరగా పసుపు కుంకుమ తీసుకురా! యీ సమయంలో గోమాతచుట్టూ ప్రదక్షణం చేస్తే భూప్రదక్షణం చేసినంత మహా పుణ్యం — దొరకాలే గాని'' అంటూ ఆయాసపడిపోతూ చీర ఆదరా బాదరా చుట్టుకొని గొడ్ల కొట్టంవేపు పరిగెత్తారు. నేను పసుపు కుంకుమ వగైరా తీసుకొని వెంబడే పరిత్తాగెను. పాపం! ఆవు ఒకచోట నిలబడకుండా ఈ మూలకూ ఆమూలకూ మెలికలు తిరుగుతోంది నెప్పులు పడుతూ! నేను తీసికెళ్ళిన పసుపు కుంకుమ అంతా దాని ముఖానికి అలంకరించి దాని చుట్టూ ప్రదక్షణం చేయా లని మా అత్తగారి సంకల్పం. ఆవు మామూలుగా సాధువే అయినా నెప్పులు పడే సమయంలో దాని మూడ్ ఎట్లా వుంటుందో తెలియదు. దాని పరిస్థితి చూస్తే ఎవ్వరినీ దగ్గరకు రానిచ్చేటట్లుగా లేదు. రెండు సార్లు మా అత్తగారు ఆవుదగ్గరకు వెళ్ళడానికి ప్రయత్నించారు. కొమ్ములతో దూరాన్నించే విదిలించింది. "హై! కళ్ళుకనబళ్ళా, ఎవరనుకున్నావు? పెద్దమ్మగారు. జరు గటు"! అని ఆవు నదలించాడు మీసాలనాయుడు. కొమ్ములతో నాయుడినికూడా విదిలించేసింది ఆవు దాని బాధలో. "పోనీలే, పసుపుకుంకా లవసరం లేదు—అదిపడే బాధలో యివన్నీ చేయించుకోడంకూడా కష్టమే?...ఆడ జన్మ ఎత్తాక యీ బాధ గొడ్డుకయినా మనిషికయినా తప్పని సరి కదా! ఒట్టి ప్రదక్షణలు చేస్తే చాల్లే" అన్నారు మా అత్తగారు.

ప్రదక్షిణకు ఆవుచుట్టూ తిరిగేందుకు వీల్లేకుండా చుట్టూతడికెలు, ఒకవైపు నీళ్ళతొట్టి గోడలా అడ్డుంది. మామూలుగా అది అసలు దూడల్ని కట్టేసేచోటు. అచ్చొచ్చిన చోటని అక్కడ కట్టేశాడు మీసాలనాయుడు. అయినా మా అత్తగారు తొట్టిప్రక్క కాస్త చోటుంటే ఆ చోటులోనే ప్రదక్షిణాలు చేయడానికి తీర్మానించారు. నన్నుకూడా రమ్మన్నారు ప్రదక్షిణాలకు — ఆ సమయంలో ఆవు పరిస్థితి చూస్తే ఆ పరిసరాలకు వెళ్ళే ధైర్యం కలగలేదు నాకు. "ముందు మీరు చేయండి, తర్వాత నేను చేస్తాను"అంటూ పసుపు కుంకుమ డబ్బాలు లోపల పెట్టే సాకుతో లోపలికి వచ్చేశాను,

అంతే! కొట్టంలోంచి ధభీ మని శబ్దం వినిపించింది. ఆవు దూడను వేసిందేమోనని పరిగెత్తాను. మా అత్తగారు కన్పించలా. "అయ్యయ్యో! రాండమ్మా! చిన్నమ్మగారూ తొరగా రాండి! పెద్దమ్మగారు ప్రదక్షిణం సెయ్యబోతే ఆవు ఒల్లు తెలవకుండా తొట్లోకి తోసేసింది" అంటూ కొడవటిపిడంత మీసాలనాయుడు మా అత్తగార్ని ముట్టుకోవడానికి భయపడి తొట్టిచుట్టూ గిరగిరా తిరుగుతూ ప్రదక్షిణాలు చేస్తున్నాడు. నేను గబగబ వెళ్ళిచూస్తే మా అత్తగారు మునుగుతూ తేలుతూ తొట్లో పాచివుంటంవలన చేయి ఊతం దొరక్క లేవడానికి తంటాలు పడుతున్నారు. వెంటనే

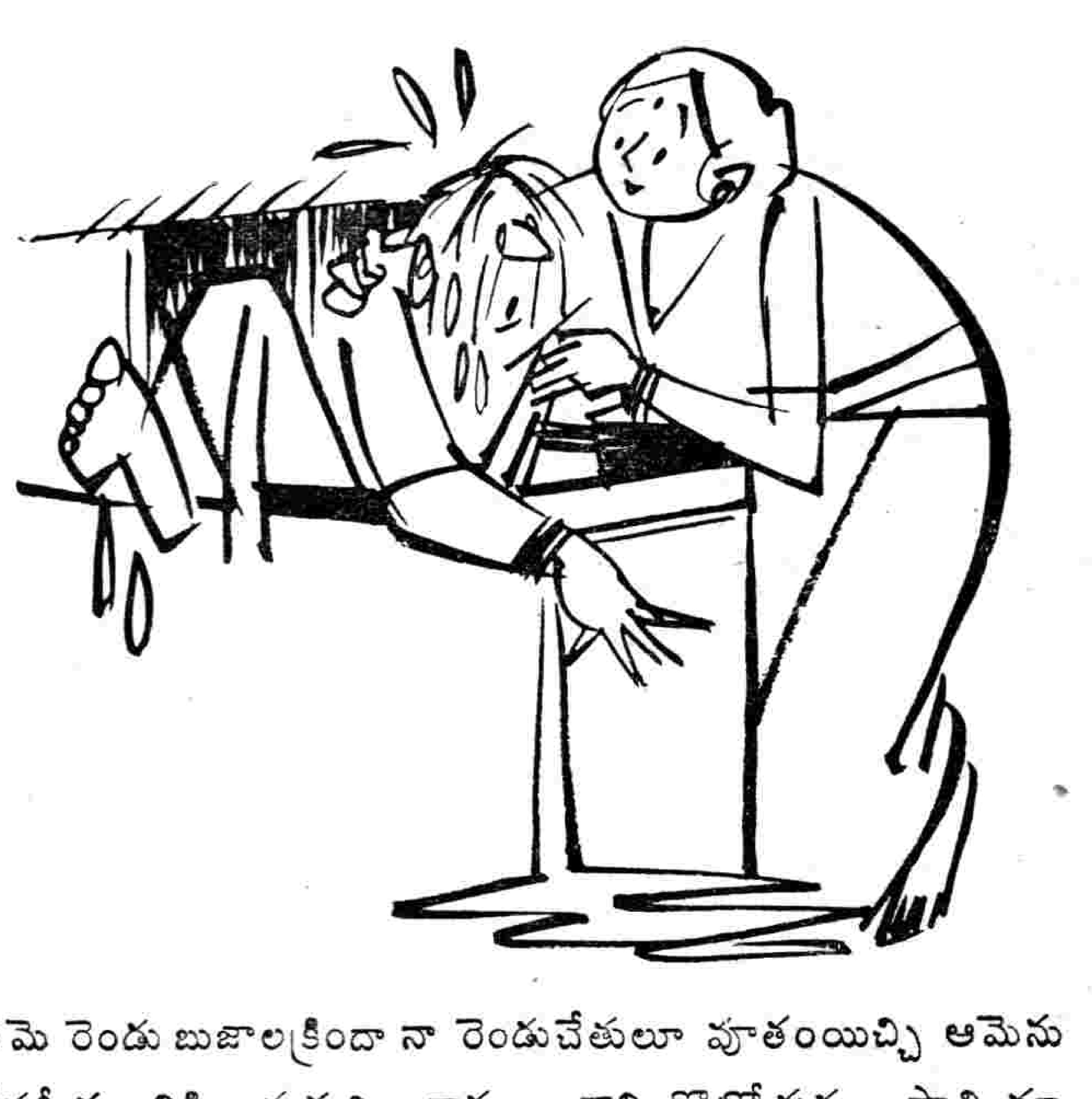

ఆమె రెండు బుజాలక్రిందా నా రెండుచేతులూ వూతంయిచ్చి ఆమెను లేవదీయడానికి ప్రయత్నించాను. కాని తొట్లోవున్న పాచి మా అత్తగార్ని విడిచిపెట్టలా — కొంతవరకు లేచి చేయి జారి మళ్ళా నీళ్ళల్లో పడ్డారు. తొట్లో అంతపాచి వుందని అంతవరకూ తెలీని మా అత్తగారు మీసాలనాయుడివేపు గుడ్లురిమి చూసారు...అది గ్రహించిన నాయుడు "తొట్లో పాసి వుంటేనే గొడ్లు తాగే నీళ్ళు తేటగుంటయి...యీ సంగ తెలిస్తే తొట్టి సుబ్రంగా కడిగేవాణ్ణి గద..."అని గొణిగాడు దొంగచూపులు చూస్తూ. యీ గొడవలో

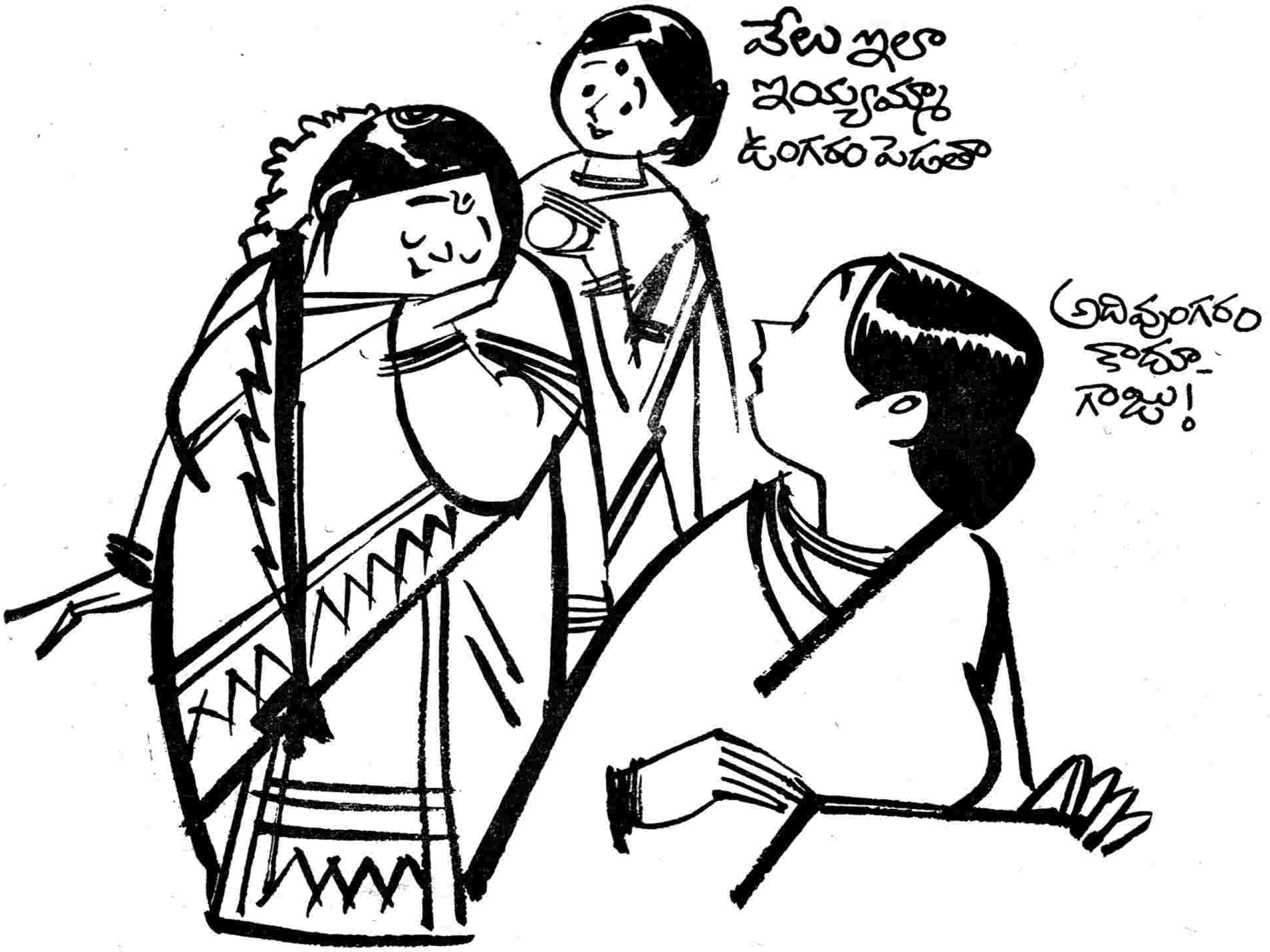

ఆవు దూడను ఎప్పుడు వేసిందో మేం చూడలా...కిందపడి వున్న దూడను ఆప్యాయంగా నాకుతూ ఒళ్ళంతా సుభ్రంచేస్తోంది ఆవు... "ఏసిందిఅమ్మగారూ, ఏసింది" అని సంతోషపడిపోతూ ఆవుదూడ దగ్గిరికి పరుగెత్తాడు మీసాలనాయుడు...మా అత్తగార్ని ఏలాగో తంటాలుపడి లేవదీసి తొట్టి బయిటికి దింపాను...అప్పు డొచ్చాడు వేంకటేశం హడావిడిపడుతూ. చెయ్యి విరిగినంత నొప్పిగా వుందని మా అత్తగారు బాధపట్టం చూసి డాక్టరుకోసం పరుగెత్తాడు వేంకటేశం. డాక్ట రొచ్చి ఆమెచెయ్యి మణికట్టు ఎముక కొద్దిగా బెసికిం దని ఒక నెలరోజులైనా కనీసం కట్టుకట్టి వుంచాలనీ పెద్ద తనం గాబట్టి చాలాభద్రంగా చూడాలని చెప్పివెళ్ళాడు... "యిదేం ఖర్మమే, వేంకటేశం పెళ్ళినాటికైనా నా చెయ్యి బాగుపడితే బాగుండు...పుణ్యానికి పోతే పాపం ఎదురైంది" అంటూ వాపో యారు మా అత్తగారు...భూప్రదక్షిణది సంగతి ఎవరికీ చెప్పొద్ద న్నారు...నేను గప్‌చుప్‌గా వూరుకున్నాను.

పెళ్ళినాడు పెళ్ళికూతురుకు మా అత్తగారే స్వయంగా ముస్తాబు చేయించా లన్నారు. వేంకటేశంతల్లి పాత నగలన్నీ ఒక్కొక్కటే బయటికి తీసి మా చేతి కిచ్చారు—వడ్డాణం పెట్టడానికి పెళ్ళికూతురు నడుంకోసం వెతికాం...చిక్కలా. పిల్లను ఒక్కసారి నిలువునా చూసి మధ్యభాగం నడుం అని తేల్చి వడ్డాణం తగిలించబోయాం... సగం చుట్టుకుకూడా రాలే దా వడ్డాణం...మెళ్ళో గొలుసు భూగో ళంలా వున్న పిల్ల తలనుండి దిగి మెడదాకా వెళ్ళలేదు...మధ్యనే స్టకప్ అయింది...యింక వంకీలు ముంజేయి దాటలేదు... వుంగరాల మాటేమిటి!— మా అత్తగారు లోలోపలే నిరుత్సాహ పడి పోయారు...అయినా యివన్నీ పాతనగలర్రా, యీ కాలం ఫ్యాషన్‌వి గావు, కొత్తవి చేయిద్దాంలే అంటూ మర్యాదగా మళ్ళీ నగలన్నీ పెట్టెలో పెట్టారు...

పెళ్ళిపీటలమీద కూర్చున్న వధూవరులను చూసి చాలామంది ముఖాలు పక్కకు తిప్పుకుని గుస గుస లాడుకుంటూ నవ్వుకోడం చూశాను — ఎవరో ఒకావిడ పక్కనున్నావిడతో అంటంకూడా విన్నాను పెళ్ళికొడుకూ పెళ్ళికూతురూ రమణారెడ్డీ సూర్యకాంతంలా వున్నా రని.

మంగళసూత్రం కట్టడానికి లేచి నిలబడ్డ వేంకటేశం కెవ్వుమని కేకేసి పీటలమీదినుంచి ముందుకు దూకి పడబోయి మంత్రాలు చదువు తున్న పురోహితుడి రెండు భుజాలూ పట్టుకున్నాడు. వేంకటేశం చేతులో వున్న మంగళసూత్రాలు పురోహితుడి మెడలో పడ్డాయి - పురోహితుడి మెళ్లో మంగళసూత్రాలు చూసి 'యిదేమిటీ' అంటూ

పెళ్ళి పందిట్లో జనం అంతా ఖంగారు పడుతూ వేంకటేశం చుట్టూ గుంపుగూడారు. భయంతో ఒణికిపోతున్న వేంకటేశం చుట్టూ వున్న జనాన్నిచూసి సిగ్గుపడిపోయాడు — తల ఎత్తకుండానే తను కూర్చున్న పీటవైపు చేయిచూపించాడు...పెళ్ళికూతురు పెంచిన మెట్టతాబేలు....పీటకిందినుంచి వచ్చి వేంకటేశం కాలు కొరికి పీటెక్కి కూర్చుంది — ఒక్కసారి పెళ్ళిపందిరంతా ఘొల్లుమని నవ్వుల్లో మునిగిపోయింది. మా అత్తగారికి ఒళ్లు మండిపోయింది—

హడావిడిగా గుంపులోంచి పెళ్ళికూతురు తండ్రి వచ్చి ''నువ్వెక్కడ దాపురించావే మా ప్రాణానికి" అంటూ తాబేల్ని నాల్గుతిట్టి లోపలికి తీసుకెళ్ళాడు—"ముహూర్తం మించిపోతోంది. మంగళసూత్రధారణ కావాలి'' అంటూ పురోహితుడు కేకేశాడు. యింక ఆ పీటమీద కూర్చోనన్నాడు వేంకటేశం. వేరేపీట తీసుకొచ్చి వేశారు. తల వంచుకొని ముసిముసినవ్వులు నవ్వుకుంటున్న పెళ్ళికూతురు పక్కన అవమానంతో బాధపడుతున్న వేంకటేశం ముళ్ళమీద కూర్చున్నట్లు కూర్చున్నాడు. ఎలాగో తల వంచుకుని పిల్ల మెళ్ళో మూడుముళ్లూ వేశాడు వేంకటేశం. "యి దేంముద్దమ్మా విపరీతంముద్దు! నేనెక్కడా చూళ్ళేదు — ఆరోజు పెళ్ళిచూపుల కొస్తే వాడికాలు కొరికి గాభరాపెట్టింది — యీ రోజు శుభమా అంటూ పెళ్ళిపీటలమీద కూర్చుంటే యిక్కడకూడా ఏమిటీపీడా!...దీని వాలకంచూస్తే రేపు పిల్లతోసహా యిదికూడా ఒచ్చేట్టుంది కాపరానికి" అంటూ పక్కనున్న వాళ్ళదగ్గర మా అత్తగారు సణుక్కోడం పెళ్ళికూతురు విన్నది. ఒకసారి పక్కకు తిరిగి మా అత్తగారివైపు చుర్రునచూసింది.

వేంకటేశానికి ఆయింట్లో ఏ మూల కెళ్ళినా మెట్టతాబేలు భయం ఎక్కువైపోయింది—భోజనానికి పీటమీద కూర్చోనని మొండి కెత్తాడు. ప్రత్యేకంగా టేబులుమీద వేంకటేశానికి భోజనం ఏర్పాటు చేయించాడు పెళ్ళికొడుకు తండ్రి — అప్పుడుకూడా కుర్చీ మీద కాళ్ళురెండూ పైకితీసుకుని బాసీపెట్టు వేసుకూర్చున్నాడు. వేంకటేశం పరిస్థితి పెళ్ళివాళ్ళందరికీ వేళాకోళంగా తయారయింది.

శోభనంరోజు రాత్రి పెళ్ళికూతుర్ని వాకిలి పట్టకుండా అలంకరించి గదిలోకి పంపడానికి తీసుకొచ్చారు అమ్మలక్కలు. బిగువుచేస్తున్న పెళ్ళికూతుర్ని బలవంతంగా గదిలోకి నెట్టి తలుపులు బిగించి బయట గడియవేశారు. లోపల్నుంచి కెవ్వుమని కేక వినిపించింది. మరు క్షణం గదితలుపులు దబదబ బాదడం వినిపించింది. అమ్మలక్కలంతా హడలిపోయి ఖంగారు పడుతూ గదితలుపులు తెరిచారు... ఒక్క వూపుతో బాణంలా దూసుకొచ్చి బయటపడ్డాడు వేంకటేశం...''ఏమైందేమైంది!''అంటూ అమ్మలక్కలంతా హడావిడి పడుతూ గదిలో కెళ్ళి చూశారు. ఎట్లా వచ్చిందో పందిరి

మంచంమీద దర్జాగా పడుకునుంది మెట్టతాబేలు. అంతా ఒక్కసారిగా ఘొల్లుమని నవ్వేశారు. పెళ్ళికూతురు ముఖం పక్కకు తిప్పుకుని నవ్వడం మొదలెట్టింది. "యిదేమిటే, వెనక ప్రబంధ నాయకు లంతా హంసల్నీ, జింకల్నీ, చిలకల్నీ పెంచి మొగుళ్ళకు సందేశాలు పంపితే నువ్వు మెట్టతాబేల్ని పెంచి మొగుణ్ణి హడల

గొట్టుతున్నావ్ !– గట్టిదానివేనే'' అంటూ పెళ్ళికూతురు బుగ్గలు పొడిచారు అమ్మలక్కలంతా..."దీన్ని ఎంతభద్రంగా గదిలోవేసి తలుపు గడేసొచ్చినా అమ్మాయి ఎక్కడుంటే అక్కడికి ఎట్లా వస్తుందో వస్తుంది మరి – పాపం అల్లుడుగారు దీన్ని చూసి హడలెత్తిపోతున్నాడు...పానకంలో పుడకలాగా మధ్య దీనిగొడవెక్కువైంది..."అని విసుక్కుంటూ పెళ్ళికూతురు తల్లి తాబేల్ను గదిలోంచి తీసుకెళ్ళిపోయింది. వేంకటేశం కోసం వెతికాం... కనిపించలా...యిల్లంతా వెతికితే చివరకు విడిదిగదిలో చెయ్యినొప్పితో మూలుగుతూ పడుకున్న మా అత్తగారి తలవేపు గోడ కానుకుని బుంగమూతి పెట్టుక్కూర్చున్నాడు వేంకటేశం. మా అత్తగారు అదేపనిగా మెట్టతాబేల్ను తిట్టిపోస్తోంది. వాళ్ళిద్దర్నీ చూస్తే మా అందరికీ నవ్వాగలేదు. ఎంత బ్రతిమాలినా శోభనం గదిలోకి పోనని భీష్మించుకున్నాడు వేంకటేశం. తాబేల్ను తీసేశాం భయంలేదు అంటూ ఎంతో నచ్చచెప్పారు అమ్మలక్కలు...ససేమిరా యింక ఆ మంచం ముట్టుకోనన్నాడు. అమ్మలక్కలంతా ఒకే గోలగా నవ్వడం, వెంకటేశాన్ని ఎగతాళి చెయ్యడం చూసి మా అత్తగారికి ఎక్కడలేని కోపం వచ్చేసింది... "ఏమిటే మీగొడవ ? వాడసలే భయపడుతూంటే మధ్య మీ గొడవేమిటి !... ఎవరిభయం వాళ్ళది,ఎవరి అసహ్యం వాళ్ళది... ఆ పడక తీసేసి వేరేపడక వేయమను; ఆ మాట చెప్పడానికి బిడియపడుతున్నాడు బిడ్డ. యీ తాబేలుపీడా యిట్లా తయారవుతుందనుకోలేదు...దయ్యంలా పట్టుకుంది వాణ్ణి... ఛీ ఛీ వెధవ పీడా" అంటూ చీకాకుపడ్డారు మా అత్తగారు. అమ్మలక్కలంతా దక్కిస్తూ పందిరిమంచం మీది పడకంతా మార్చారు. పూలూ, పన్నీరూ మళ్ళీ చల్లి అలంకారం అంతా ముగించేసరికి పదకొండు దాటింది. యింకా భయపడుతున్న వేంకటేశానికి మా అత్తగారే నచ్చచెప్పి గదిలోకి పంపించారు.

*   *   *

పిల్ల కాపరాని కొచ్చేటప్పుడు మెట్టతాబేలు కూడా వస్తుందేమో ఎంతమాత్రం వీల్లే దని చెప్పారు మా అత్తగారు వచ్చేరోజు. పిల్లకు పెంచిన ముద్దయినా పిల్లవాడికి అసహ్యం కాబట్టి ఎంత మాత్రం ఆ తాబేలు పిల్ల వెంటరావటానికి వీల్లే దని మరీ మరీ పిల్ల తల్లిదండ్రుల్ని హెచ్చరించి వచ్చారు.

"అబ్బే, మాకు మాత్రం తెలీదా. పంపంలెండి...మీ కా భయమే అక్కర్లేదు...అమ్మాయి పెంచింది గనక అలవాటువల్ల దాన్ని ఒదిలి ఒక్కక్షణం వుండదు, ఆ తాబేలు. అందుకే యింత అవస్థ అయింది. అల్లుడిగారి సంగతి మాకు తెలిసిపోయిందిగా ! యిం కెందుకు పంపుతాం"అంటూ హామీ యిచ్చారు కన్యాదాతలు.

పెళ్ళికూతురు కాపరానికి వచ్చిన రోజే నూతన దంపతుల కొక పెళ్ళిఫోటో తీయించా లని మా అత్తగారు సంకల్పించారు. మా పెళ్ళిఫోటో పక్కన వేంకటేశం పెళ్ళిఫోటో కూడా తగిలించిచూడా లని ఆమె కోరిక...

ఆ రోజు సాయంకాలం నాలుగు గంటలకు ఫోటో ప్రోగ్రామ్ ఏర్పాటు చేశారు. మధ్యాహ్నం రెండు గంటలకే పెళ్ళి కూతురుకు మల్లెపూలతో నిండుజడ వేయించి బెనారెస్ చీర కట్టించి ముస్తాబు చేశాం. వేంకటేశం మామూలు పంచా, చొక్కా వేసుకొచ్చాడు.

"ఛీ ఛీ యిదేం డ్రస్సురా ! యిట్టా ఫోటోలో దిగతే పెళ్ళి కూతురు పక్కన పీలగా వుండవూ! వెంటనే వెళ్ళి మీ మామగారు యీ రోజు పంపిన కొత్త సూటేసుకురా; యీవాళ మంచిది గూడా..." అంటూ వేంకటేశాన్ని తరిమారు మా అత్తగారు... అసలు ఫోటో తీయించుకోడమే యిష్టం లేని వేంకటేశం గాలి లేక ఉక్కబోస్తున్న ఆ సమయంలో సూటు వేసుకొచ్చాడు విధిలేక... యింటిముందు తోటలో రెండు కుర్చీలు వేయించారు ఫోటో కోసం నూతన దంపతులు కూర్చోడానికి ... అది చాలా పాతకాలం 'ఫ్యాషన్' యీకాలం వాళ్ళంతా 'స్టయిల్'గా నిలబడడమే ఫ్యాషన్' కాబట్టి కుర్చీలు తీసేయం డన్నాడు ఫోటోగ్రాఫర్..."కాస్త స్టయిల్‌గా పోజిచ్చి నించో బావా"...అంటూ సలహా యిచ్చాడు పెళ్ళికూతురు అన్న...

బుట్టబొమ్మలాగా పక్కన నిలబడున్న పెళ్ళికూతుర్ని చూసి నిరుత్సాహపడిపోయిన వేంకటేశం నీరసంగా నిలబడ్డాడు...

''అదేంటి బావా ! సూటేసుకుని చేతులలా వేళ్లాడేసి నిలబడితే ఏం బావుంటుందీ !...న్యాచురల్‌గా ఏదైనా పోజిచ్చి నిలబడు..." అన్నాడు మళ్ళీ బావమరిది...

"అవున్రా! అట్టా దిగాలు పడతావేం ! దర్జాగా నిలబడు''అంటూ మా అత్తగారు కూడా కాస్త హుషారుగా ముందు కొచ్చారు...

లేని ఉత్సాహం తెచ్చుకొని న్యాచురల్‌గా నిలబడి కోటు జేబులో చేయి పెట్టాడు వేంకటేశం...మరుక్షణం కెవ్వన కేకేసి రెండు చేతూలూ పేకెత్తి ఎగరడం మొద లెట్టాడు...అందరం అయోమయంగా చూశాం...తక్షణం వేంకటేశం కోటుజేబులో నుంచి నేనే అన్నట్లు తొంగిచూసింది మెట్టతాబేలు...

నెమ్మదిగా జేబులోంచి బయటి కొచ్చి కోటుమీద పాకుతున్న తాబేల్ను చూసి వేంకటేశానికి భయంతో మతిపోయింది...కేర్ బార్ మంటూ గంగవెర్రు లెత్తినట్లు ఒకచోట నిలవకుండా చేతులు పైకెత్తి నాలుగు వేపులకూ పరుగెత్తడం మొదలెట్టాడు వేంకటేశం. ఏం చేయాలో ఎవరికీ తోచక గుడ్లప్పచెప్పారు...మా అత్తగారు. కోపంతో ఒణికిపోతున్నారు...తాబేలు వేంకటేశం భుజం మీదికి పాకుతోంది.

''దాన్ని తీసేయండి...చచ్చిపోతా...కోటు పీకేయండి... తీసేయండి...చచ్చిపోతా"...అంటూ పిచ్చి పిచ్చిగా కేక లేస్తున్న వేంకటేశాన్ని వాటేసుకు పట్టుకుని భుజంమీది కెక్కి చెవుకొరక

డానికి ప్రయత్నిస్తున్న మెట్టతాబేల్ని తీసి నేలకేసి కొట్టాడు కసి కొద్దీ పెళ్ళికూతురు అన్న—వెంటనే ఒంటిమీ దున్న కోటును గొంగళిపురుగును తీసేసినట్లు లాగేసి మైలుదూరానికి గిరా టేశాడు వేంకటేశం...

"అయ్యో చచ్చిపోయినట్లుం దన్నయ్యా" ... అంటూ పెళ్ళికూతురు తాబేల్ని చేతుల్లోకి తీసుకొంది ఆప్యాయంగా—ఆ దృశ్యం చూసి మా అత్తగారికి ఒళ్లు మండిపోయింది — అవమానంతో యింక అక్కడ వుండలేకపోయాడు వేంకటేశం. తల వంచుకొని లోపలికి పరుగెత్తాడు—విఘ్నేశ్వరుడి కాళ్ళదగ్గర ఎలుకలాగా పెళ్ళికూతురు కాళ్ళదగ్గ రున్న తాబేల్ని చూసి అంతవరకూ నవ్వు ఆపుకున్న ఫోటోగ్రాఫర్‌తో సహా అందరికీ ఒక్కసారిగా నవ్వొచ్చింది—

"చాల్లే నవ్వారు..పిల్లికి చెలగాటం ఎలుక్కు ప్రాణసంకటంలా తయారయిం దీపీడా—గృహప్రవేశానికొస్తూ గుడ్లగూబను వెంటేసు కొచ్చినట్టు దీన్నికూడా తెచ్చుకున్నారన్నమాట...ఒచ్చినంత దూరం చెప్పానే తేవద్దని...ఛీ ఛీ మనిషి కొకమాట"...అని యింకా మా అత్తగారు ఏదో అనబోతుండగానే పెళ్ళికూతురు అన్న అడ్డొచ్చాడు.

"మీరలా అపార్థం చేసుకోకండి...మేం తేలేదు దాన్ని. జరిగిన సంగతి వినండి...

"ఆ యింకా ఏం వినేది...శుభమా అంటూ ఏది తలపెట్టినా యిట్లా రసాభాసు చేస్తోంది యీ దరిద్రప్పీడా తాబేలు...దాన్నివదిలి మీ చెల్లె లుండలేదు. ఆమెని వదిలి అదుండ లేదు ... ఎందుకీ అబద్ధాలు"...మా అత్తగార్ని చుర్రున చూసింది పెళ్ళికూతురు.

''అయ్యోయ్యో మీ రంతమాట అనొద్దు. చూస్తూ చూస్తూ దాన్ని చంపలేక పోతున్నాం పాపం అని. లేకపోతే మాకు మాత్రం కష్టంగా లేదా చెప్పండి ... ఒచ్చేముందు దాన్ని మా రూములో పడేసి జాగ్రతగానే తలు పేశాం...కాని అనుకోకుండా ముందురోజు టైలర్ తెచ్చిచ్చిన బావగారి సూటు ఆ గదిలోనే పెట్టెమీద వుండి పోవడం...అది మేం వచ్చే హడావిడిలో గమనించక పోవడంవల్ల పొరపాటు జరిగింది..'' అంటూ ఎంతో వినయంగా మా అత్తగారికి చెప్తున్న పెళ్ళికూతురు అన్నను చూస్తే అయ్యో పాపం అనిపించింది...

"అమ్మా, ఎండ పోతోంది..."అంటూ ఫోటో గ్రాఫర్ ఫోటో సంగతి గుర్తు చేశాడు,

"పోనీ పంచా, చొక్కాతో నైనా రారా. ఎండ పోతోం దట ఫోటో తియ్యడానికీ"...అంటూ కే కేశారు మా అత్తగారు..బయటకి రావడానికి సిగ్గుపడి లోపలే కూర్చున్న వేంకటేశం "నాకు ఫోటో ఒద్దు..."అన్నాడు...

"అదేమిట్రా శుభమా అంటూ పెళ్ళి ఫోటో ఒద్దంటావు!... ఏమోనబ్బా యీ పీడా తాబేలు వున్నంతవరకూ ఏదీ, సరిగ్గా ముడి బడేట్టులా... పైగా అట్టా ఒళ్ళో కూర్చోబెట్టుకుంటా వేమిటా పీడాకారాన్ని అసహ్యంగా...అందుకే నువ్వుగూడా వాడి కంటికి తాబేల్లాగా కనిపిస్తున్నట్టున్నావ్. నీ పక్క నిలబట్టానికే భయపడు తున్నాడు బిడ్డ..."అన్నారు పెళ్ళికూతు రంటే అరికాలి మంటగా వున్న మా అత్తగారు...

"దానికి నే నేం చేసేది! ఎవరి అసహ్యం వాళ్ళది...మధ్యాన్నం మీరు కుక్కపిల్లను ముద్దు చేస్తుంటే నే చూశా...నాకు కుక్కలంటే అసహ్యం.."అని యింకా ఏమో అనబోతూంటే "అమ్మాయ్! ఏమి టా అధిక ప్రసంగం!...పెద్దాచిన్నా వుండక్కర్లా!..."అంటూ పెళ్ళికూతుర్ని కోప్పడ్డాడు పెళ్ళికూతురుఅన్న—అంతవరకూ ఎప్పుడూ నోరు విప్పని పెళ్ళికూతురు ఒక్కసారి ఫెళ్లున సమాధానం చెప్పేసరికి అదురుదెబ్బ తిన్న మా అత్తగారు బెదిరిపోయి గుడ్లు తేలేసి నా వైపు చూశారు...పిల్లనోటినుండి అంత పెళుసు సమాధానం వస్తుం దని ఎదురు చూడని నేనూ మా అత్తగారి అవస్థలోనే వుండిపోయాను...

"బావను ఫోటోకు పిలవండి...దీని సంగతి నే చూసుకుంటా" అంటూ పెళ్ళికూతురు చేతుల్లోంచి తాబేల్ని విసురుగా లాక్కుని తోటవైపు చరచర నడిచివెళ్ళాడు పెళ్ళికూతురు అన్న...

"దాన్ని చంప కన్నయ్యా...నామీ దొట్టు..''అంటూ వెనకనుంచి పెళ్ళికూతురు ప్రాధేయపడ్డది...

"లేదులే...బావ ఫోటో తీయించుకున్నదాకా ఆటువేవు తీసు కెళ్తాను'' అంటూ వెళ్ళాడు...

"ఈ రోజింక లాభంలేదు...ఎండ పోయింది; లైటు చాల్దు'' అన్నాడు ఫొటోగ్రాఫర్ తన కెమెరా అంతా పెట్టెలో పెట్టేస్తూ...

"మరీ మంచిదైంది...'' అంటూ విసురుగా లోపలి కెళ్ళి పోయింది పెళ్ళికూతురు...మరొకసారి షాక్ తిన్న మా అత్తగారు నా వైపు చూసి నిట్టూర్పు విడిచారు...పెళ్ళిఫోటో ప్రోగ్రాం ఆ విధంగా అయినందుకు అందరం మనసులు నొచ్చుకున్నాం...

ఆ తాబే లున్నంతవరకూ పెళ్ళికూతు రున్న ప్రాంతాలకుకూడా వెళ్ళలేదు వేంకటేశం..గది తలుపులుబిగించుకుని లోపలే కూర్చోడం మొదలుపెట్టాడు... మా అత్తగారి మాటలకు అప్పటికే మనసు గాయపడ్డ పెళ్ళికూతురు అన్న ఆరోజురాత్రే ప్రయాణమైనాడు తాబేలుతో సహా...

మెట్టతాబేలు వదిలితే చాలని ఎదురు చూస్తున్న మా అత్తగారు మాటవరసక్కూడా వుండమని బలవంతం చేయలేదు...

"ముందా మెట్టతాబేల్ని భద్రంగా మీ యింటికి చేర్చుకో నాయినా...ఒచ్చేముందు మర్చిపోయినట్టు మర్చిపోయేవు...'' అంటూ హెచ్చరించారు మా అత్తగారు ప్రయాణ మౌతున్న పెళ్ళికూతురు అన్నతో...''

"అబ్బే...యీ సారి అలాంటి పొరపాటు జరగదులెండి...'' అంటూ మా అత్తగారి ముందే తాబేల్ని ఒక సంచిలో వేసి గట్టిగా కట్టేశాడు... ఆఘోరం చూడలేక పెళ్ళికూతురు కండ్లు తుడుచుకుంటూ తన గదిలో కెళ్ళింది...

కారు సీట్లో తనపక్కనే తాబేలున్న సంచినికూడా పెట్టుక్కూర్చుని అందరికీ వెళ్లొస్తానని చెప్పాడు...తాబేలున్న ప్రాంతాలకురాడుగనుక బయల్దేరేముందే బావతో వెళ్లొస్తా నని చెప్పాడు...తాబేలు పుట్టింటికి వెళ్ళిపోయింది...

* * *

అబ్బ, ఒదిలింది తాబేలుపీడా...యింక మొగుడూ పెళ్ళాం ఒద్దిగ్గా ఒక చోట వుండొచ్చు...అనుకుని సంతోష పడ్డాం..

తాబేలు వెళ్ళిపోయిన మర్నాడు ప్రొద్దుటే వెంకటేశం ముఖంలో కళ కనిపించింది... అన్నా, తాబేలూ, యిద్దరూ వెళ్ళిపోయినందుకు దిగుల్తో ముఖం వేళ్ళాడేసుకున్న పెళ్ళికూతుర్నీ, వేంకటేశాన్నీ ఏ బీచీకో సినిమాకో పంపితేగాని తాబేలు గొడవ మర్చిపో రనే ఉద్దేశ్యంతో మా అత్తగారూ, నేనూ ప్లాన్ వేశాం...

"అట్లా బీచీకో, సినిమాకో వెళ్ళిరండర్రా మీ రిద్దరూ'' అన్నారు వేంకటేశంతో మా అత్తగారు...

"ఊహూ...నే వెళ్ళను...'' అన్నాడు వేంకటేశం.

తాబేలు గొడవ కాసేపు మర్చిపోయి ఖులాసాగా అట్లా తిరిగి రమ్మనీ, లేకపోతే పిల్ల దిగులేసుకుంటుందనీ గోరింతను కొండంత చేయొద్దనీ మా అత్తగారు నచ్చచెప్పిం తర్వాత,

"అయితే నువు కూడారా మాతో..." అన్నాడు వేంకటేశం...

"నే నెందుకురా... దాని వెంట తాబేల్లాగా నీ వెంట నే నెందుకూ మధ్య '' అంటూ కోప్పడ్డారు మా అత్తగారు...

"అయితే నేను... నేను...ఒంటరిగా వెళ్ళను...'' అన్నాడు అసలు పెళ్ళికూతుర్నే తాబేలురూపంలో ఊహించి హడలెత్తి పోతున్న వేంకటేశం... విధిలేక నూతన దంపతుల వెంట మా అత్తగారి బలవంతంమీద నేనూ వెళ్ళాల్సి వచ్చింది బీచీకి...కార్లో పెళ్ళాం పక్కన వేంకటేశాన్ని కూర్చోబెట్టడానికి మాకు తల ప్రాణం తోక్కొచ్చింది... వెనకసీట్లో వేంకటేశందంపతులతో పాటు నేనూ కూర్చున్నాను...ముందుసీట్లో మా అత్తగారు మాత్రం కూర్చున్నారు...బీచీలో కారు మెల్లిగా పోతోంది ... చల్లటి సముద్రంగాలి మూతిముడుచుక్కూర్చున్న కొత్తదంపతులకు గిలిగింతలుపెట్టి యిద్దరి కోపతాపాలూ పోగొడుతుం దను కున్నాను...

ఉన్నట్టుండి కెవ్వున కేకేసి కారుతలుపు తెరిచి దభీమని కిందికి దూకాడు వేంకటేశం...

సడన్ బ్రేకు వేయడంతో అందరం ముందుకుపడ్డాం...ఒక్కసారిగా మా గుండె లాగిపోయినట్లనిపించింది...వెనకవచ్చే కార్లన్నీ 'సడన్' బ్రేకుల్తో కీచుమని శబ్దం చేసుకుంటూ ఆగాయి...వెనక్కి తిరిగి చూశాను. వేంకటేశం పడ్డచోట జనం చేరారు...ముందుకు పట్టంలో తలకుకాస్త దెబ్బతగిలిన మా అత్తగారు తెప్పరిల్లి వేంకటేశంకోసం ఖంగారుపడుతూ కారు దిగి గుంపుచేరినచోటికి పరుగెత్తారు. ఆమె వెనకాలే డ్రైవర్ కూడా పరుగెత్తాడు. నాకు సడన్‌గా అనుమానం కలిగి పెళ్ళికూతురుపక్కన వేంకటేశం కూర్చున్న చోట్లోకి తొంగిచూశాను...నా కండ్లను నేనే నమ్మలేకపోయాను... మెట్టతాబేలు...సీటు వెనకనుంచి వచ్చి వేంకటేశం తొడ కొరికినట్లుంది...దర్జాగా పెళ్ళికూతురు పక్కన కూర్చుంది...యింకదీన్నేంచేయడం!...పెళ్ళికూతురు ఓవైపు కండ్లనీళ్లు పెట్టుకుంటూనే మరోవైపు దాన్ని చూసి నవ్వుతోంది...మా అత్తగారు చూస్తే ప్రమాదమే !...వెనక్కి తిరిగి చూశాను...వేంకటేశం లేచి నిలబడి మోకాళ్ళూ మోచేతులూ దులుపుకుంటూ మా అత్తగారితో ఏదో చెప్పి ఆమె యింకా ఏమో చెపుతున్నా వినిపించుకోకుండా గబగబ బీచీ ఇసకలోకి నడిచివెళ్ళాడు...మా అత్తగారు ఒక్కవూపులో కారు దగ్గిరి కొచ్చారు.

"సరేకానీ ! నీ కిదేంబుద్ధి ! ఎంతపెంచిన ముద్దు అయినా నీ మొగుడి కిష్టం లేదన్నతర్వాతకూడా దాన్ని వదిలిపెట్టనంటావేం !.. అన్నతో పంపినట్టే పంపి కార్లో వదలి వెళ్ళమన్నావా !...ఛా ఛా. ఎరక్కపోయి వాడిగొంతు కోశాను...యిటువంటి దొంగబుద్ధులుండే మనుషు లనుకోలేదు..."అని ఒళ్ళుతెలీని కోపంతో మా అత్తగారంటూంటే...

"తొందరపడి మాటలు మిగలకండి...నేను వుంచమని చెప్పనూ లేదు. మా అన్నయ్య దాన్ని వుంచి వెళ్ళనూలేదు...అది ఎలాగో తప్పించుకుని కార్లోనే వుండిపోయింది...అన్నయ్య చూసుకోనుండడు...ఎవరు తీసికెళ్ళినా అది నన్నువదలి ఓపళంగా వెళ్ళదు" అన్నది పెళ్ళికూతురు కండ్లు తుడుచుకుంటూ...

"ఓహో! బాగానేవుంది వరస...తెలీకడుగుతాగానీ నీకు మొగుడు కావాలా ఆ తాబేలు కావాలా ! పోనీ అదైనా తేల్చిచెప్పు'' అంటూ మా అత్తగారి కంఠస్వరం పెరగడంతో నాకు ఖంగారు పట్టుకుంది.

నలుగురూ వచ్చీపోయే బీచీరోడ్డులో వాళ్ళిద్దరూ ఘర్షణపట్టం నాకు నచ్చలేదు...

"అత్తా మీరు కార్లో కూర్చోండి—యింటి కెళ్ళి మాట్లాడుకోవచ్చు''...అన్నాను.

"యింకా చూస్తూ చూస్తూ ఎట్లాగే యీ తాబేలు పీడాని యింటికి తీసుకెళ్ళడం!...యిక యిదుందంటే వాడు యింటికికూడా రాడు.. వాడి కెంతభయం, అసహ్యం లేందే అట్లా ప్రాణాలకు తెగించి కార్లోనుంచి దూకుతాడు!...ఇంగితం వుండక్కర్లా!...కారు నెమ్మదిగా పోతోందిగనక కాస్తలో గండం తప్పింది...లేకపోతే ఏమయ్యుండేది!...అసలు వాళ్ళ అమ్మా నాన్నావాళ్ళు నొచ్చి సంగతేమిటో తేల్చుకోమని చెప్తాను...యిక వూరుకుంటే లాభం లేదు..." అంటూ ముందుసీట్లో కూర్చొని తలుపు విసురుగా లాగి వేసుకోడంలో మా అత్తగారి ఎడంచేయి తలుపుసందులో వుండిపోయింది...బయటికి కనిపించకుండా కాసేపు బాధపడ్డారు...కోపంతోనూ అవమానంతోనూ లోపల్లోపలే ఉడికిపోతున్న పెళ్ళికూతురు తన పక్కనున్న తాబేల్ను తలుపు తీసి కసికొద్దీ రోడ్డుమీదికి విసరికొట్టి రెండుచేతుల్తోనూ ముఖం కప్పుకుంది...ఓవైపునుంచి అయ్యోపాపం అనిపించినా అప్పటి పరిస్థితి తల్చుకుని బ్రతుకు జీవుడా అనిపించింది...

"అత్తా, తాబేల్ను పారేసింది...యికమనం యింటికెళ్ళొచ్చు"... అన్నాను.

చేయినొప్పితో బాధపడుతూన్న మా అత్తగారు "ఊ... సంతోషం..." అన్నారు వెనక్కితిరిగి చూడకుండానే...కారు కదిలింది...

కొత్తదంపతుల ప్రణయకలహాలకు అందరిమనసులూ బాధపడ్డాయి...

యింటికొస్తూనే టేబిల్ మీద టెలిగ్రాం వుంటం చూశాను... తీరాచూస్తే పెళ్ళికూతురు అన్నయిచ్చాడు....తాబేలు తప్పించుకుందనీ, చిక్కితే వెంటనే చంపేసేయమనీ...నవ్వొచ్చింది...మా అత్తగారికి చెప్పాను టెలిగ్రాం వివరం...

"అఘోరించలేక పోయాడూ....చవట"...అంటూ విసుక్కున్నారు...

పదిగంటలకు చేతులకూ కాళ్ళకూ కట్లుకట్టుకుని టాక్సీలోంచి దిగాడు వేంకటేశం...వేంకటేశం వస్తూనే ఎర్రనీళ్లు చుట్టి పోయమన్నారు మా అత్తగారు. ఎర్రనీళ్ళు తీసిపోసి, తాబేల్ను బీచీ రోడ్డులోనే పారేసి వచ్చామనికూడా చెప్పాను...

బాగా అలిసిపోయిన వేంకటేశం విరక్తిగా ఒక పొడి నవ్వు నవ్వి కాళ్ళీడ్చుకుంటూ తన గదిలోకి వెళ్ళాడు...

ఒంట్లో బాగాలేదనీ, పాలూ, ఫలహారం ఏదీ వద్దనీ మూలుగుతూ పడుకున్నారు మా అత్తగారు...

యింకోవైపు ఆకల్లేదని అన్నం తినకుండా కండ్లనీళ్ళు పెట్టుకుంటూ కూర్చుంది పెళ్ళికూతురు...అదేం బాగాలేదనీ అట్లా కండ్లనీళ్ళు పెట్టుకోడం మంచిది కాదనీ, కాసేపు నచ్చచెప్పి వేంకటేశంతో బాటు పెళ్ళికూతుర్నుకూడా భోజనానికి కూర్చోబెట్టేసరికి తాతలు దిగొచ్చారు...

రాత్రి పదకొండు గంటల ప్రాంతాల్లో బయట 'పోర్టికో'లో ఆగివున్న కారుదగ్గిర ''యిదేరా...యీ కారే''...అంటున్న మాటలు వినిపించాయి. బయటికెళ్ళి చూస్తే ఎవరో యిద్దరు మగవాళ్ళు కారుదగ్గిర నిలబడ్డారు నంబరు చూస్తూ...ఎవరూ, ఏమిటీ అని విచారించాను...

''యిది మీ కారే గదండీ!''...అన్నారు వచ్చిన వాళ్ళు. అవునన్నాను...

"ఏం లేదు. యిందులోనుంచి యీ తాబేలు కిందపట్టం వెనక కార్లో వస్తున్న మా ఆఫీసరుగారు చూశారు...మా కారు ఆపి దీన్ని పట్టుకునేలోగా మీ కారు చాలాదూరం వెళ్ళిపోయింది...

యింకా స్తయితే లారీకింద పడే దీ తాబేలు...అయినా చావ దంటా రనుకోండి...మీ కారు నంబరు నోట్ చేసుకున్న మా ఆఫీసరు గారు మీ అడ్రసు కనుక్కొని దీన్ని మీ కప్పగించి రమ్మన్నారు... యిందండి'' అంటూ చేతులో వున్న తాబేలుసంచిని నా కివ్వ బోయారు...

చచ్చాన్రా దేవుడా అనుకుని ''కా స్తుండండి, మా అత్తగార్ని కనుక్కోవాలి'' అంటూ లోపలికి పరుగెత్తాను. తాబేలు గొడవ వదలిపోయింది గదా అని సంతోషిస్తూ నూతన దంపతు లిద్దర్నీ మేడమీది గదిలోకి పంపి పది నిముషాలన్నా కాలేదు...యి ది మళ్ళీ వచ్చిం దని తెలిస్తే వేంకటేశం అక్కణ్ణుంచే దూకుతా డని భయం వేసింది...

మా అత్తగారి చెవులో రహశ్యంగా చెప్పాను తాబేలు మళ్ళీ వచ్చిం దని...

మా అత్తగారు చివాల్న లేచి నిలబడ్డారు...“ఓసి దీన్ని తగ లెయ్యా !...యిది మనల్ని ఒదిలేట్టు లేదే !...యిదేదో దయ్య మేనే...ఉండు...దీన్నిట్టాగాదు...అన్నట్టు పిల్ల చూసిందా వచ్చిన వాళ్ళని''...అన్నారు మెల్లిగా.

లేదన్నాను...

“వేంకటేశం !''...

“ఊఁ హూ...వాళ్ళిద్దరూ మేడమీ దున్నారు'' అన్నాను

“అయితే నువ్వు గప్‌చిప్‌గా వూరుకో..గుట్టుగా నేను చేయాల్సిం దేదో చేసేస్తాను''...అంటూ బయటి కెళ్ళి వాళ్ళ దగ్గర్నుంచి తాబే లున్న సంచీ అడిగి పుచ్చుకుంటున్న మా అత్తగారు నాకు భయం కరంగా కనిపించారు...

ఆమె ఏం చేయడానికి సంకల్పించారో గ్రహించాను...నా ఒళ్లు జలదరించింది....

మర్నాడు మా అత్తగారికి ఒళ్ళు తెలీని జ్వరం తగిలింది... గంట గంటకూ జ్వరతీవ్రం ఎక్కువ కావడం మొదలెట్టింది... మా అత్తగారికి ఎప్పుడైనా జ్వరం తగిల్తే పిచ్చిపిచ్చిగా మంగళ హారతులూ, అప్పగింతలూ, భజనపాటలూ పాట్టం ఆమె కల వాటు...కాని యీసారి కొత్తగా కలవరింతలు మొదలెట్టారు...

“అదుగో తాబేలు...యిదుగో ! యిటొస్తోంది...దాన్ని పట్టుకో...అబ్బో ఎంత పెద్ద తాబేలే...గుడ్లురుముతోందేవ్''... ఓయమ్మ చచ్చానేవ్ !...''అంటూ గట్టిగా అరిచి మంచంమీదినుంచి కిందికి దొర్లి పడబోయారు. పక్కనున్న నేను పట్టుకున్నాను...

యిదేమిటీ !...నాకు ఖంగారు పట్టుకుంది...నాకంటే భయస్తుడు వేంకటేశం. అప్పుడే వచ్చి వెళ్ళిన డాక్టరు కోసం మళ్ళీ పరు గెత్తాడు...కాళ్ళదగ్గర కూర్చున్న వేంకటేశం తల్లీ, పెళ్ళికూతురూ అయోమయంగా నావైపు చూచారు...

డాక్టరొచ్చి మరేం భయం లేదనీ మామూలు జ్వరమే ననీ ఏదో మెంటల్ ‘షాక్’ వల్ల అట్లా పలవరింతలు వస్తున్నా యనీ, అదేదో ఆమెనే అడిగి తెలుసుకుంటే, దానికి తగిన ట్రీట్‌మెంట్ ఆలోచించ వచ్చు ననీ చెప్పి డాక్టర్ వెళ్ళిపోయాడు...

డాక్టర్ వెళ్తూనే మా అత్తగారు నన్ను దగ్గిరికి పిల్చారు...నా చెవులో రహశ్యంగా చెప్పారు...వెండి తాబేలు ఒకటి వెంటనే చేయించి పూజలో పెట్టాలి...యీ సంగతి ఎవరికీ తెలీకూడదు... అన్నారు...ఆమె బాధ గ్రహించిన నేను వెంటనే వెండికొట్టుకు కబురు పంపి మెట్టతాబేలు సైజు వెండితాబేలు చేయమని ఆర్డ రిచ్చాను...

ఏమి టేమి టని వేంకటేశం తల్లీ, వేంకటేశం అడిగారు... ఏం లేదు...వేంకటేశ్వర స్వామికి ముడుపు కట్టమన్నా రన్నాను...

సాయంకాలాని కంతా జ్వరం తిరుగుముఖం పట్టింది...ఆఫీసు నుంచి వచ్చిన మావారితో మా అత్తగారు మామూలుగా మాట్లాట్టం చూసి నా మనసు తేలికయింది...

ఆ తర్వాత వారం రోజుల కంతా వెండితాబేలు, రావడం మా అత్తగారు దాన్ని పూజలో పెట్టి, దాని కో ప్రత్యేకస్థానం యివ్వడం జరిగింది...

వెండి తాబేలు ఎందుకు చేయించాల్సి వచ్చిందో అప్పటికీ. యిప్పటికీ నాకూ మా అత్తగారికీ తప్ప మూడోవాళ్ళకు తెలీదు... అదొక చిదంబర రహస్యంగా వుండిపోయింద...

మొత్తానికి మా అత్తగారి పూజకు పాత్రమై మా యింటి ఇలవేల్పుల జాబితాలో కెక్కింది మెట్టతాబేలు...